

L. Thévenot: Which Road to Follow? The Moral Complexity of an “Equipped“ Humanity

Alternativní název: Skryté proměnné naší morálky

Otázky týkající se podoby a vzájemného působení ve vztahu politiky a morálky byly v minulosti předmětem zájmu především filozofů a normativně orientovaných politologů. Zdrojem morálky byl v této tradici obvykle vysoce abstraktní náhled na společnost jako na skupinu složenou ze sobě rovných lidských bytostí. Základní morální kategorie dobra a zodpovědnosti pak byly koncipovány právě s ohledem na tuto anonymní veřejnost. Za nositele morálních kvalit je v “liberálním“ ohledu považován autonomně jednajícím aktér-člověk. Analogické hodnocení věcí (non-human) není rozpracováváno, protože se u nich autonomie ve smyslu záměrného jednání neprojevuje. Dobro zde vždy odkazuje k rovnocenné kolektivitě, jednotlivé jeho koncepce se pak mezi sebou liší podle dominujícího řádu hodnot - *orders of worth*. (Např. zdroj dobra měřený jako získaná tržní hodnota, potenciál pro rozvoj, občanská nebo ekologická argumentace, hodnota zachování lokální jedinečnosti atd.)

Podle Laurenta Thévenota se v praxi: **1)** navzdory uvedeným obecně zastávaným předpokladům očividně přisuzují morální hodnocení nejen lidským aktérům, ale i ostatním v hodnocení zapojeným objektům – zamlčení této skutečnosti při rozhodování dává možnost ke zneužívání moci těmi, kteří prosadili svůj řád hodnot v dané otázce a ten se pak jeví jako objektivní, věcem vlastní; **2)** uplatňuje více morálních řádů, než je zmíněný abstraktně kolektivní, ze kterého vychází normativní politologie a je na něm postavené i formální právo. Základem pro jejich identifikaci je vycházet z reálného podílení se, zapojení se (*engagement*) člověka do jeho prostředí a z něho vycházející hodnocení (*evaluation*) morálky a dobra. Vnímání kolektivity rovných (zdroj pro systém práva a kategorie obecného společenského dobra) je sice platným, ale jen jedním z více zdrojů, které konstituují různé v praxi existující morální řády. Dalšími zdroji tak mohou být režim důvěrného zapojení (morální kategorie pramení také z lokalizované kolektivně nesdílené zkušenosti) a režim intencionálního plánování (ve kterém je morálka vnímána jako sama o sobě schopnost koordinovaného postupu – na rozdíl od zmíněného režimu abstraktní kolektivity, který označuje za zdroj morálky sice také kolektivitu, ale v tomto případě je dobro otevřené kritickému dojednávání). Při řešení otázek morálky, dobra a zodpovědnosti by měly být tedy brány v potaz všechny uvedené zdroje a ne pouze jediný abstraktně-kolektivní, tak jak se to může dít při zachovávání zjednodušujícího pohledu na konstitutivní faktory našeho lidství.